

SOSYAL ÇALIŞMA(MA) GÖREVLİSİ VE ADLİ DESTEK GÖREVLİSİ İLE ÇOCUKLARIN,VİCDANIN VE DE ADALETİN KELEPÇELENMEMESİ İÇİN ÇAĞRI.

Bilindiği gibi 2005 yılından beri BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi ve de Avrupa Sosyal Şartı yerine çocukların korunması adına Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK) kapsamında **sosyal çalışma görevlisi** ve **“suça sürüklenen çocuk”** gibi garabet tanımlar üretilmiştir. Yurttaşlık (medeni) hukuk yerine çocuk ve gençlerin yetişkinler gibi cezalandırılması gibi hedefte söz konusudur. Adalet yönetimi dahil rol ve görevlerin açık ve net olmaması ile de adalet ve çocukların, toplumun geleceğinin halen sosyal hizmetlerin anlamamasıyla belirlemektedir. Sosyal hizmetler gibi görevler arasında insan hakları ve çocuk haklarına bakışı da yansıtan ÇKK kapsamında *“psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikoloji, sosyal hizmet alanlarında eğitim veren kurumlardan mezun meslek mensupları”* şeklinde ki düzenlemesiyle sosyal hizmet konusunda eğitim almış sosyal çalışmacılar dışında psikolog ve psikolojik danışman ve rehber (PDR) tarafından benzer yetki ve göreve sahip olduğu bir görev de öne çıkarılmıştır.,

Söz konusu olan **“SOSYAL ÇALIŞMA GÖREVLİSİ”** ile hem adalet yönetimi hem de sosyal hizmetler yönetimini etkilemiştir. Çocukların ve kişilerin korunmasından ve yardım edilmesinden de bu şekilde bahsedilmektedir. İnsanlığa bakışa orantılı olarak hem idari hem de yargısal boyutu ve de gelişmeleri içeren süreçte 2012 de yapılan düzenleme ile bu yetki ve görev daha da geliştirilmiştir. Pekin Kuralına kaynaklık yapan BMÇHS ve Avrupa Sosyal Şartını korumak ve geliştirmek yerine sahip olan bakış ve kendi meslekleri dışında sosyolog, öğretmen, çocuk gelişimci ve aile tüketici gibi diğer mesleklerle de dahil edilmiştir. Hukuk üstünlüğü açısından uluslararası sözleşmeler dahil Anayasal açıdan karşılığının aranmamasıyla , adalet ve hukuk adına bir araçsallaştırma örneği olabilmektedir.

BMÇHS ve Avrupa Sosyal Şartı bağlamında evrensel boyut ve uygulamaların dikkat edilmemesi ile dünyada karşılığı olmayan çocuk ağır ceza mahkemelerini kuran ÇKK, özgün bir kanundur. Kaynak kanunlar dahil bir asırdan beri söz konusu gelişmelerin de dikkate edilmemesiyle çağın ötesi bakışla çocukların yetişkinler gibi yargılanmasına yönelik TCK nun 31. maddesi ise herşeyin öne çıkmıştır. Çocukluk ve gençlik dönemindeki sosyal ortam ve yaşam koşullarını değerlendirmesi ile kamusal vicdan arayışı bir asırdan beri söz konusu iken kısasa kısas cezalandırmaya odaklanan bakış halen süre gelmektedir.

2005 yılında sahip olunan kapasite ve bakışla da, 12 yaşındaki çocukların genel mahkemelerce/hakimlerce tutuklanması halen sağlanmaktadır. Ağır cezalara maruz kılması gibi bir hedef süre gelmektedir. Türkiye de ki çocuklara halen layık görülmektedir. Çocukluk ve gençlik dönemindeki sosyal ortam ve yaşam koşullarıyla araştırma yapılması ve bu yönde ki bilgi ile karar verilmesini engellemek gibi bir amaçta söz konusudur.

Ayrıca bu yönde ki yetkinliğin engellemesi için süre gelen yoğun bir çaba halen süre gelmektedir. 2005 yılından beri çocukların korunması adına milyonlarca çocuğun geleceği bu şekilde çalınmaktadır. Toplumun vicdanı olan çocukların bir çiçek olması ve de kurutulması ile bazı çocukların ruhları dahil canlı canlı ölmelerine de yardım edilmesi ise savunuculuk boyutu ve bakış ile de halen orantılıdır.

Çocukların korunması ve dikkate edilmesi için evrensel bir uygulama olan sosyal inceleme raporu dahil ÇKK ve yozlaşmış araçlarla halen mümkündür. Ayrıca adalet yönetiminde **“adli destek görevlisi”** şeklinde çeşitli görevlerde üretilmiştir. Öncelikle adalet yönetimi dahil rol ve görevin açık ve net olmaması amacıyla her iki görevin hukuksal açıdan birlikte ele alınmasını gerekmektedir. Bu süreçte çocukların korunması adına yapılan çeşitli çabalar arasında 2012-2014 yılında ki **“Çocuklar için Adalet”** projesi önemli örneklerdendir. 2005 yılında Adalet Bakanlığı mutfağındaki aktörler ile birlikte yazılı kaynaklar arasında hazırlanmış olan **“Sosyal Çalışma Görevlileri için Eğitim Kitabı”** halen UNICEF web sayfasında yer almaktadır. ¹ Evrensel sosyal çalışmacılar ile

1 <https://www.unicef.org/turkiye/media/4701/file/SOSYAL%20%C3%87ALI%C5%9EMA%20G%C3%96REVL%C4%B0LER%C4%B0%20%C4%B0%C3%87%C4%B0N%20E%C4%9E%C4%B0T%C4%B0M%20K>

ilgili boyut ve önem açıdan UNICEF tarafından uluslararası bir görevi öne çıkarmaktadır. Çocukların haklarının savunması ve işlerlik kazandırması gibi bir görev arasında AB Projelerine yapmış olduğu danışmanlıkta önemlidir.

Sosyal hizmet ve adalet yönetimine yönelik bu el kitabının 260-310 sayfalarında sosyal çalışmacılar dışında ki “sosyal çalışma görevlilerce” düzenlemesine yönelik bilgiler yer almaktadır. Sosyal inceleme raporunu düzenlemesi için böyle bir hedef, kitapta öne çıkmaktadır. Adalet yönetimi açısından söz konusu aile ve çocuk mahkemelerinde ki farklı farklı çalışanlar ve kargaşa dahil bazı bilgiler ise dipnotta kısaca ele alınırken 266.sayfa da ki dipnotun en son iki cümlesi “*Görüldüğü üzere, farklı kanunlarda benzer görevleri yerine getiren çalışanlar için farklı bir terminoloji kullanılmakta ve bir kavram birliği bulunmamaktadır. Bu çalışmanın genelinde "sosyal çalışma görevlisi" kavramı tüm bu çalışanların görev ve sorumluluklarını kapsar şekilde kullanılmış ancak yeri geldiğinde kanuni terminolojiye de sadık kalınmaya çalışılmıştır.*” şeklindedir.

Sosyal hizmetler ve insan hakları açısından yorumlaması zor olan bu açıklama ile birlikte görüldüğü gibi Türkiye de sosyal inceleme raporu ile ilgili temel aracın, bilirkişi raporu özelliği şeklinde ele alması çabalar arasındadır.Bu yönde yoğun akademik çalışma ve çaba söz konusudur.Çocukların geleceğine yönelik sosyal inceleme raporunu işlevsiz kılmaya yönelik kargaşa ile uzmanlık dahil yozlaştırmanın örneklerindendir.Özellikle de sosyal çalışma görevlisi ile birlikte ÇKK/35 inci meddesinde yapılan düzenlemeyle hukukun arkasından dolanılmıştır.ÇKK ile ilgili TBMM deki tutanaklar ² birlikte ele alınmasını gerekmekte olup, söz konusu çaba ve amaçla 15-18 yaşındakilerin dönem ve aşamalar ise halen yok sayılmaktadır.

Türkiye Barolar Birliği temsilcisi Av Seda Akço (Bilen) tarafından yapılan uyarıya rağmen Pekin Kuralının sosyal araştırma ile ilgili zorunluluğu öne çıkaran 16ıncı maddesi bu şekilde işlevsiz kılınmaktadır. Bu uyarıya rağmen BMÇHS ve çocukların üstün yararı ilkesinin işlerlik kazanmasını engellemeye yönelik çaba ve amaçla “sosyal çalışma görevlilerce” düzenlemesi için UNICEF tarafından hazırlanan el kitabın 270. .sayfasında “*Sosyal Çalışma Görevlisinin Tutuklama Aşamasındaki Görevleri*” bölümde yer almaktadır. Alman Gençlik Mahkememe Kanunu (JGG) ise üç yerededir. Bir asırdan beri sahip olan bakış ve uygulamanın yansıması ve kaynak kanun açısından sosyal hizmetler ile ilişkileri de içeren Almanya örneği basit bir örnek değildir. Alıntı yapılarak “*Dünyada bu konuda farklı uygulamalar mevcuttur. Örneğin araştırma ve raporlama faaliyeti konusunda Alman kanun koyucusu özel bir hüküm sevk etmiştir (JGG 72a). Böylece tutukluluk hallerinde sosyal çalışma görevlisinin statüsü özellik taşıyor hale gelmiştir. Sosyal çalışma görevlisine şüpheli çocuk hakkında verilen tutuklama kararı derhal bildirilir ve bu kararın yerine getirilmesi sırasında kendisinden özel görevler beklenir. Hatta tutuklama kararının verilmesinden önce şüpheli bir çocuk yakalandığında, hakkında yürütülen araştırma çocuğun tutuklama talebi ile hakim önüne çıkartılması olasılığını ortaya koyuyorsa, durumun hemen sosyal çalışma görevlisine bildirilmesi öngörülmüştür. Alman hukukunun JGG 72 a ile kabul ettiği bu erken bildirim hükümlülüğü sosyal çalışma görevlilerinin buna uygun bir şekilde teşkilatlanmalarını ve barolardaki CMK servisleri gibi nöbetçi sosyal çalışma görevlileri listesinin oluşturulmasını sağlamıştır (Diemer/Schoreit/Sonen. JGG m.72 A Rdn. 6).*” şeklinde bir bilgi yer almaktadır.

Gençlik adalet yönetimine yönelik üç Alman Akademisyen (Herbert Diemer/Holger Schatz/Bernd-Rüdeger Sonnen,) tarafından bu Almanca paragrafın, Türkçe ye çevirisine göre alıntılması ;³ Almanya da “sosyal çalışma görevliler” tarafından araştırmanın tutuklama süreci dahil yapıldığı yönündeki bilgi ise kısaca gerçeklerle örtüşmemektedir. 1922 yılından beri sosyal çalışmacılar tarafından düzenlenen bu araştırma ve rapor ve Pekin Kuralın 16 maddesine yansımasına neden olan uygulamanın bilinmesine rağmen bu kitapta yer alması önemli bir toksik bilgidir. 2005 yılında kanunlaşma sürecinde kaynak kanun açısından Almanya ve İsviçre deki uygulamaları yansıtan

[%C4%B0TABI%20 %20Kas%C4%B1m%202013.pdf](https://www.cocukkorumaturkiye.com/afganistanda-cocuklar-icin-adalet/)

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/afganistanda-cocuklar-icin-adalet/>

² <https://www.cocukkorumaturkiye.com/9864-2/>

³ https://www.zis-online.com/dat/artikel/2011_8-9_611.pdf

https://www.zis-online.com/dat/artikel/2008_11_283.pdf ;

<https://www.otto-schmidt.de/bucher-loseblattwerke/strafrecht/jugendstrafrecht>

Almanca metinlerin yanlış ve eksik şekilde üretilen toksik bilgilerle birlikte gerçeğin perdelenmesi örneğinin de.⁴ devamıdır. Ayrıca gerçekte olmayan bir görevi meşrulaştırmak ve olağanlaştırmak aynı zamanda üç akademisyeni zan altına sokmaktadır. UNICEF gibi bir ortamda araçsallaşmada parçası olması, diğer üzüntücü bir durumdur.

Özellikle 1940 larda ki sosyal hizmetler boyutu ve önemle birlikte yapı ve uygulamaların halen körleştirilmesiyle kendine göre kurallar ve hukukun nasıl oluşturulduğunun örneğidir.⁵ Almanya dahil sahip olan hakları yerine Türkiye de tutuklama dahil çocuklara da bu şekilde uygun görülmektedir. 1945 yılındaki çocuklara yönelik taslağın gerisinde ki ÇKK ve amaçlarla, sosyal çalışmacılar dışında yetki gaspı dahil kendi meslekleri dışında sosyal inceleme raporunun düzenlemesi ile de bilindiği gibi adalet halen beklenmektedir. Bu süreçteki aktörler ile birlikte evrensel bilim ve uygulamanın nasıl araçsallaştırılma ve esnaflaşmanın da acıtıcı somut örneklerindendir.

Böyle bir şekilde oluşan kaynaklılıkla birlikte 2005 yılından beri çocukların ve toplumu etkilemesi açısından bu durumun adlandırılmasını da oldukça zordur. Ancak çocuklar ve adalet için adlandırmayı da gerekmektedir. Ayrıca söz konusu el kitabı ile birlikte çocuklar açısından sosyal hizmetler ve adalet için ortaya çıkan kara lekenin ötesinde ki acıtıcı durum insan hakları ve de çocuk haklarının korunmasını daha da anlamlı kılmaktadır.

Aynı zamanda ÇKK ile ilgili kanunlaşma süreci ve TBB temsilcisi tarafından yapılan uyarılar daha anlamlı ve önemli kılmaktadır. Bilindiği gibi Almanya da hukuk dünyasında kanunların nasıl olduğuna yönelik (Otto von Bismarck)'nın *"Bei der Herstellung von Würsten und Gesetzen soll man besser nicht zuschauen."/ "Sosis üretimini ve kanunları izlememek daha iyidir."* şeklindedir. Kısaca kanunların nasıl yapıldığını bilmemenin ve yapım süreçlerinin karmaşık ve bazen rahatsız edici olabileceğini kısaca vurgulamaktadır. Bu nedenle , 2005 yılındaki ÇKK daki kanunlaşma süreçleri dahil ele alındığında ve de bu yöndeki çabalar günümüzdeki hukuk ve insana bakışı önemli kılmaktadır.

Günümüzde özellikle mağdur hakları adına adalet yönetiminde **"adli destek görevlisini"** de bir şekilde ve bakışla üretebilmiştir. Yönetimsel açıdan rol ve görevlerin açık ve net olması ve kamusal hizmetler açısından uyum içinde olması kamu yararı ilkesi içinde önemlidir. Ancak ÇKK kapsamında ki "sosyal çalışma görevlileri" ve de "sosyal inceleme raporu" ile ilgili karmaşıklık ve keyfiliğe yönelik çabayı yansıtan bu paragraf, aynı zamanda 2013 yılında da "Hukukçular İçin El Kitabı"nın 267. sayfasında da aynen ve halen yer almaktadır. Devamı olarak 1982 yılından beri pedagoji bilimi ortadan kalması ve diploması olmamasına rağmen adli destek görevlilerinde yer alan "pedagog"lar tarafından adalet yönetimin bir parçasıdır. Bu bilgiye rağmen bu yönde çabalar dahil sessizlikle birlikte yapılan ortaklık halen diğer önemli bir insan hakları sorunun kaynağıdır. Çocukların kendine göre bakabilmesiyle "sosyal çalışma görevli" aynı zamanda adalet ve sosyal hizmetler sisteminin çürümesinin de örneğidir. Çürümüş bir limonun tüm sandığının nasıl çürümesinin de acıtıcı örneğidir.

Ayrıca Avrupa Konseyi tarafından sosyal çalışmacılara/sosyal hizmet uzmanlarına yönelik insan haklarına yönelik 1991 dahil 2001 yılında üstlenilen görevin engellenmesine yönelik yanlış çeviriler dahil yapılan çabalar basit konular değildir. Sistemsel çürüme ile birlikte adalet yönetimi dahil hukuk alana yönelik oluşan toksik bilgilerle hukuk ve adalet, çocuk hakları adına zedelenmektedir. Böyle bir araçsallaşma ile hak savunuculuk boyutunu da etkilemektedir. Sosyal çalışmacılar için mesleksi etik ve değerleri korumak, insan haklarını korumayı da engellemektedir. Diğer taraftan hem hukuksal hem de teknik boyutta mevcut durumu kabullenmek ,kendine göre kuralların

4 <https://www.cocukkorumaturkiye.com/cocuk-haklari-adina-cocuklari-ve-toplumu-kandirmayin-cocuklara-kiymayin-2-sosyal-hizmetleri-de-yozlastirmis-sosyal-calismama-gorevlisi-ile-cocuk-haklari-ve-insan-haklarini-e/>

5 <https://www.cocukkorumaturkiye.com/cocuklarin-gelecegi-icin-1942-tarihli-tozlu-raflarda-kalan-bir-bilgi-daha-2/>
<https://www.cocukkorumaturkiye.com/prof-dr-faruk-erem-ve-1940lardaki-suclu-cocuklara-bakisla-yargi-reform-stratejisi-belgesi-icin-yuzlesmek/>
<https://www.cocukkorumaturkiye.com/1945-tarihli-cocuk-mahkemeleri-on-tasarisi-ile-hem-yuzlesme-hemde-mahcubiyet-icin/>
<https://www.cocukkorumaturkiye.com/resmi-veya-mesleki-vesayet-nedir/>

oluşmasına dayalı sistem ve düzen ile uyumlu olunması aynı zamanda bu yöndeki bakış ve tercihler , halen bir çocuğun kelepçeli bir şekilde adliye getirilmesi ,dolaştırılması ve de diklenmesine de cesaret edebilmektedir.

ÇKK ile gelinen nokta bağlamında Ankara da bile rahatça mümkün olan duruma yönelik Ankara Barosunda ki ⁶ mücadele oldukça anlamlı ama oldukça geç bir tepkidir. Çocukların üstün yararı ilkesinin ve esenliğinin söylemler dışında karşılığının bulunması içinde önemlidir. Bu yöndeki sessizliğe son verilmiş olması için yapılan mücadele de ÇKK/44 ve de 4,6 maddelerini daha da önemli kılmaktadır. Ayrıca söz konusu olan sosyal çalışma görevlisi ile birlikte sosyal inceleme rapor ile ilgili yaşanan acıtıcı sürecin ve bakışında da birlikte ele almasını değerli kılmaktadır.

Söylem düzeyinde kalmaması için var alan doğru bilgi ve doğru gerçeklerle birlikte “ama” ve fakat diyerek geçirilen bir konu da değildir.Hukukun üstünlüğü yerine söz konusu ÇKK’nun öne çıkarılmasıyla oluşan toksik bilgilerin arınmasını görev yapmaktadır.İnsan hakları ve çocuk haklarının korunmasına yönelik görev aynı zamanda bazı çocukların ruhları dahil canlı canlı ölmelerinin engellenmesine de yardımcı olabilecektir.Özellikle de adalet yönetimi açısından Pekin Kuralı ve Avrupa Sosyal Şartı’nın korunması bağlamında evrensel sosyal hizmetler boyutunun içselleştirilmesi de önceliklerdendir.

2018 yılında ki sosyal çalışmacılara yönelik uluslararası etik ve değerlerin yanı sıra Avrupa Konseyi ile ilgili insan hakları dahil 1967 ⁷ yılından beri söz konusu kararların birlikte ele alınması aynı zamanda insan haklarını korunması gibi görevi anlamlı ve önemli kılmaktadır. Söz konusu el kitapları ve oluşan kara lekelerin arınmasın da ki görevler arasında bu gerçeklerle yüzleşmesini de gerektirmektedir. 2005 yılında TBB temsilcisi tarafından yapmış olduğu uyarılar dahil doğru bilgi ve doğru gerçeklikle insan hakları ve çocuk haklarının korunması gibi görev günümüzü daha da önemli yapmaktadır.Bu görev bağlamında çocukluk ve gençlik dönemindeki çocukların geleceğinin çalınması ve yapılan çabaların sona ermesi içinde bu çağrı, çocuklar içinde bir umut ve gelecek olabilir. Saygılarımla 10.2.2025

SHU Nihat Tarımeri
Çocuk Koruma Türkiye

6 <https://ankarabarusu.org.tr/duyuru/62ed6f7e-e554-11ef-8742-000c29c9dfce>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/bir-cocugun-kelepcelenmesi-hem-vicdanin-hem-de-hukukun-kelepcelenmesidir/>

7 <https://www.cocukkorumaturkiye.com/sosyal-hizmet-uzmanlarinin-calisma-yasami/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/avrupa-konseyi-kararlari-ve-sosyal-hizmet-uzmanlarindan-sosyal-calismacilar-ve-de-sosyal-calisma-gorevlilere/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/kuresel-sosyal-hizmet-etik-ilkeler-beyani/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/sosyal-koruma-sistemlerinde-sosyal-hizmetin-rolu-evrensel-sosyal-koruma-hakki/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/10092-2/>

<https://www.cocukkorumaturkiye.com/cocuk-korumama-kanunu-1/>